

بازار — ۱۵ نisan ۱۹۲۸

اداره خانه :

باب عالی جاده سنده اقدام
پوردی یانددکی بناده
خصوصی دائره

صاحب و مدیر
محمد مسیح

جلد : ۹

مجله علمی

بشنجی سنه — نومرو ۱۰۸

آبونه شرطلری : سنه لکی

۲۵۰ ، آلتی آیلانی ۱۲۵ ،

فوق العاده نسخهلر ایچین

۵۰۰ و ۳۰۰ غروشدور .

مجموعه من هیئت نتیجه طبعی تنسیب

ایدملرین انزلر اعاده ایدماز .

هر آیلک برنجی دارنه بشنجی کونندری جبقار ، علمی ، ادبی ، اقتصادی ، حرفی مجموعهدور .

نوعله آر بقله برار هسی ده جمیتک محصولی اولقی ، و بوله جه انسانده کی اجتماعی وار لک اساسی تشکیل ائک اعتبارله مادی شایندن آر بیلر .

بو صورته نوعله آر بقله برار عینی ماهیته اولدقارندن دولای مادی شایته مقابل بونلرک مجموعده « اجتماعی شاییت Réalité sociale » ی وجوده کتیریر . [۱] « ادراک » و « ماهیت »

شوحالده « ادراک » دیدیکمز ذهنی عملیه ابله ، ادراک موضوعنی تشکیل ایده جک ، و خارجی عله حدوت بولمده اولان شایندن ادراکک عنصری اولقی اوزره ذهنه کلن معطالرک « ماهیت Nature » ی ناولدیفنی تدقیق ائک فلسفه نك ائمه مهم مشالردن بریر . فی الحقیقه خارجی عله تکون ائیکده اولان موجود ، حادثه ، شی ، عین ، الخ کی شاییتلرک « و اراق Existence » نری باشقا ، بوشاییتلرک ادراکک موضوعی اولقی اعتبارله ذهنه آلدقیری « ماهیت » باشقا اولایلیر . ذاتاً بوندن دولایدرک شاییتجیلر Réalistes ابله « منهو مجیلر Idealistes » آراسندکی مجادله بوسورتله ظهور ائش و « طبیعت » ک معطاری ابله « جمیت » ک معطالرنی تقریق ایده مکه برار « اجتماعی شاییت Réalité sociale » ی سزیش نتیجه سی اولر . قه « منهو مجیلر » شاییتجیلره قارشیهصر ا مدافه ائشلردن . [۲] حالبوکه « شاییت » ک کندیسی « ماهیت » اعتبارله ایکی به آر بیلدیفنی کی ، بونلری حصوله کتیرن منشارلده « طبیعت » و « جمیت » ازلق اوزره ایکی به آر بیلدیفنی کورونجه « ماهیت » مسئله سی ده آیدینه جقار .

چونکه عینی خارجی موجودک ذهینت مقانیزه منه طبیعتدن کلن برمعط اولق اوزره آلاچی ماهیت باشقا ، جمیتدن کلن برمعط اولق اوزره آلاچی ماهیت باشقادر . مثلاً طبیعتک و بر دکی « نلک » طبیعتدن کلن برمعط اولق اوزره ذهنه بر « کیفیت » وصفی آلهرق

[۱] « مادی شاییت و اجتماعی شاییت » ملی مجره ، ص ۱۰۱
[۲] « برته نلک » منهو مجیلی ، اقبیلندر .

طبیعی برمعط ماهیته ادراکک موضوعنی تشکیل ائدیک حالده ، جمیتدن کلن برمعط اولق اوزره ذهنه بر « قیمت » وصفی آلهرق اجتماعی برمعط ماهیته ادراکک موضوعنی تشکیل ایدر .

حالبوکه نفسدن صادر اولاحق حکم هر هانکی بر شاییتک خارجی عالمده کی « موجود » دیت ، بیه کوره دیکل ، ذهنه آله جنی « ماهیت » بیه کوره « ادراک » ک موضوعنی تشکیل ائسی اعتبارله [۱] « سدور ایده جکندن ، خارجی عالمده تکون ائیکده اولان هر هانکی بر موضوع حقیقه نفسدن صادر اوله جق حکم ده بو صورته نفسک ادراکته کوره دیکشیر . و خارجی عالمده تکون ائیکده اولان هر هانکی بر موجودک ماهیتی ایسه صرف نفسدن صادر اولاحق « حکم » ، کوره دیکشیر . چونکه ذهن مقانیزه مند کچمش هر هانکی بر موجود « و اراق » قازانماز ، هنوز « یوقلق » عالنده در . آنحاق نفسدن صادر اوله جق حکمدن سوکر ادراک اوموجود و اراقک عله جقمش ، و بوجیقش نتیجه سی اولهرق کندی ماهیتی آلمش اولور .

دیتک که « موجود » باشقا ، « ماهیت » باشقادر . و بوباشقالی وجوده کتیرن عامل ایسه بوتون خارجی موجودلری ، اولمده اولان شاییلری کندی مقانیزه مننده اعمال ایدن ذهنمزلک « ادراک » ی در . انسانلک کندی وار لانی میدانه قویان و دیگر موجودندن کندیسی آیران ممتاز عامل کندی ادراکی اولدیفنه ، و خارجی عالمده اولمده اولان شاییتلر ادراکک موضوعی اولقی اعتبارله دانا عله تکون ائش صاییله جقلرینه کوره نفسمزلک خارجنده مجلی ائیکده اولان شاییتلر یالکن « ادراک » مزک موضوعی اولقی اعتبارله « ماهیت » لر نی آلمش اولور .

فایل نمره

استانبول دار انترنننده « منطق » مدرسی

[۱] « علوم اولدینی اوزره بو ایکی نوع ادراکدن برنجیسی « عقل منطقی » ک موضوعی ، دیگری « و بدن منطقی » ک موضوعیدر .

ادبیات تارنجی

ادرنه لی « کفتی »

۱

عجب قیود رند لالالی طبع در کفتی
دخ ببالی الدن قومن مقادردن کچمز
اون برنجی عصرک « نئی ، یحیی ، فهم ،
برائی ... » کی طایعش شاعر لری آراسنده
براز کولکده قالارک مؤخر عصرلده آرقی
بوسوبوتون اونوتولان بر جوق قیمتی صنعتکار-
لرمن واردرکه ، ایشته ادرنه لی « کفتی » ده
بونلردن بریدر . زمانلرنده دیوانلر ترتیب
ایدن ، منویر یازان ، اسمعری او عصر « محافل
ادیبه » سندهر متله آکیلان بو بدبخت شاعرلر ،
هیچ اولمازسه ادبیات تارنجیلرنده بوسوبوتون
مسکوت کیمله ملی ، زمانلرنده اجرا ائدیکاری
نفوذک درجه سی شیت اولما یلندیر ؛ چونکه ،
هر هانکی دورک بویوک استادلرنی لایقیله
آکلامق ایچون ، اونره تقدیم ایدن ویانلرله
معاصر بولونان متوسط شاعرلر حقیقه صاعلام
بر فکر ائدیک ، ادبیات تارنجیک بانلیجه
قاعده لر نندیر . ایشته بوقضه نظر دندن لری
« کفتی » حقیقه کی بوقالهرک ، ادبیات تاریخی
ایچون آرجوق مفید اولاجنی امیددیم .

« کفتی » نک حیاتی حقیقه ملک اولدیفمز
وشیقلر پلک محدوددر . « شقایق » ذیل یازان
« عشاق زاده » ابله « تذکر شعرا » صاحبی
« قاضی سکر سالم » افندی اوندن هیچ بحث
ایتمیورلر . یالکز « صفائی » تذکره سیله
« شیخی » نک « ذیل شقایق » نده « کفتی »
حقیقه بر قاج سطرلق مختصر معلومات
واردرکه ، بز بو معلوماتی کیدی اثرلردن
اسباط ایده بیلدیکمز نتیجه لرله برلشدیرمک
سایه سندره آئیده کی ترجمه حلی وجوده
کتیره بیلدک . « کفتی علی افندی » اون
برنجی نصیرک ابلک نصفنده ادر نده دروغشدر .
ناسال برعالمه بر منسوبدی ؛ هانکی مدرسه لرده
وکیلر دزن او قودی ؛ تولدی هانکی سنه دره ؟
بونلر حقیقه هیچ برشی بیامیورز . « شیخی »:

کتاب وجودی خاک پاک ادرن دن ظهور
و آفتاب فیض اولیدن استفاضه نور شعور
ایدوب علمای کرامه خدمت و برندن احراز
شرف ملازمت ایلایوب دوز مراتب و اخذ
رواتب ایدره قرق آتجه مدرسه به موصول
و آندن دخی معزول اولدندن سوکرا سالک
سمت قضاء و مالک ازمه حکم و امضا اولوب
روم ایلی قلمرونده بر قاج منصبیه قضی
اولمشدی. [طرز زنده غایت مهم معلومات و بریورکه،
«صفائی» نك ایضاحی ده بوندن فضله دکلیدر.
اثرلریده استنزا و لایقیدی پرده سی آلتنده
کیزلن دهرین برشکایت ادای موجود اولماسی،
پوتون قدرت و فضیلتیه رغماً حیاطده ماده
یوکنه لمد بکنی، یک جوق قهر و الم چکد بکنی
آکلاتقمده در . حتی :

بز تارک شمشیر جفا به ناز
یعنی که خدایت منته آماج
ارباب هنر ذلیل و هر سه لعل عزیز
حیر زده حکمت استدناز
طرز زنده شکایتلر ده اکثفا اتمه بک :

بار بخی خرابت سبب نعت قبل
تاخر لعلی وسیله دولت قبل
سرمایه اقبال ایسه خلقی باری
تعبیر رسوم اصل مامیت قبل

دیه جک قادر ایلری کیش و محیطنه قرضی
بسه دیک شکایت و افعال حسلری، معاصر لری
بردن ره ایچیمه یمن بر تیزیل ماسکی آلتنده
آجی آجی هاقیر مشدر . ایلریده اثرلریدن
بحث ایدرکن، بونی دها جانلی مثاللرله تأیید
و ایضاح ایده جکیز .

«کفتی» نك روم ایلی قاضی قلمقلرنده
دولاشدیفنی، دیواننده موجود هزل آمیز
بر «سلانیک سیاحتنامه سی» کوستر مکده در.

دکک ای نکته شناسان جهان معنا
بته بر هزل اثر نادره تازه ادا
بته هزل اولکه اوله نشو تعبیری آنک
نوشداروی مذاق دل اوزب شقا
سرکشت دل عینکش وغم فرسای
ایدمی زیر نوک قل نادره زار
بلکه وارونی طامدن ایدوب شکوای
اقتدارم ایدمی فن سخنده اجرا

بیتلریله باشلایان یو سیاحتنامه ده «کفتی»
سلانیک خلقنی اوله آتجه شدید بر صورتده

تهزیل و تنقید ایتدکن سوکرا، بونی صرف
«شاق» مقصدیه یازدیفنی ده اعتراف ایدیور :

آخرا لاسر اربوب بن داخی بوم زده ایله
یکه نر طب مکرمت بی منا
روز کارله او شهره کلوب اولدم واصل
ایلم هر طرفه صرف نکه بی پروا
کوردم اول شهره کلای هنردن غیری
جمله مقبول و پسندیده و زبندده روا
جمله هب اتمه نخل و دانات را یج
جنس کلای هنر ناقص و بی قدر و بها
کوردم مش سفر ملین دبدمه کفر نقش خیال
کوردم مش کوشه نانی مکر باد صبا
اوله ربخت و سه کاسه که کاهی برسی
ایسه قاعده سفره کشای اجرا
دوشیک سفره سته سائ دست طعمی
آنی بیکانه قباس ایدوب اولور نومه سرا
کوردم مش قابولرله کسمه مکر ساهلری
دیدم انجم ایش شمعته مجلس فرضا
باد نائل اولنیز دولت مجلسلرته

ایسه جبار و کشتی درلری صبح و مسا
آخر ای کفتی اولوب دبدمه کشا سیر ایتدم
جمله هب خواب و خیال ایش اولان جلوه نما
حاشه سرهنیان کستر اوله کلک نرم
بالکه اولدی قلمم سمت شقاده بر
باعت کفت و شنود اولغیچون یازاه
ایدم طرز توأین شقای اجرا

بعض شهرلر حقنده بویه هزل آمیز شعرلر
دکلی، بمصاً پک آغیر هجویه لر یازدیفنی عرب
و عجم ادبیاتریله توغل ایدنلرک معلومیدر ؛
بنام علیله «کفتی» بووادیده یکی بر شی
یاغماش، قلاسیک ادبیاتک اسکی برعنه سته
تابع اولمشدر .

«کفتی» حیاطنده عیجا کیملرک حجاب سته
مظهر اولایلدی ؟ بو خصوصده بزه - ولو
دولایسیله اولسون - حقیقته یقین بر فکر
و بره جک، کندنی اثرلریدر . فی الحقیقه اولک
قصیده لر میاننده «امام زاده افندی»
ابوسعید افندی زاده فیض الله چلی، روم ایلی
قاضی سکرری قبا قولاق زاده، قدسی زاده،
روم ایلی قاضی سکرری حسام زاده، آناتولی
قاضی سکرری بک زاده «کچی درجال علییه»
حقنده مدحیه لره تصادف اولونیورسده ده ک
زیاده «قارا چلی زاده عبدالعزیز افندی»
و «بهان افندی» حقلرنده قصیده لر یازمه سی،
بواکی بو یوک شیعخ الاسلامک «کفتی» بی

تغنی

بی آتقام ایچمه صنبیور دردم ،
ایچمه صنبیور آرتیق اضطراب ؛
کنجلیکمی ویردم ، غمیری ویردم ،
برنورلو بیتیمور پکدیکم عذاب .

§

صاحلرم آغاردی کوله دن برکن
باشامقده ذوق یوق امیدیز ، آدریز ؛
سونیون ، کوزلرمده سوک ایشیق سونیون ،
سور و کله نمکدنه بویه قانادیز ...

اسکامیل نامی

تقدیر و حمایه خصوصنده ک فضله قدر شناسلق
کوستر دکلری ایما ایدیور . بالخاصه «بهانی»
افندی نامه بر طاقم مشویلری اتخاف ایش
اولماسی، و قصیده لر میاننده شارالهدن صوف
رجایی مقصدیه یازیش بر پارچانک ده
موجودیتی ، «کفتی» نك اون بر حامی ،
بر ولی نعمت کچی طانییدیفنی صراحه
آکلاتقمده در . بوزلر دن باشقا محمود باشا
جامی حریتمده قیزلر آغایی «سلیمان آغاه نك
یادیردیفنی چشمه ایچون ایکی تاریخ یازمه سی،
زاواللی شاعرک سرای رجانه ده انسابه
جالیشدیفنی کوستر بیور :

نوش ایدوب کفتی آکه تاریخ ایچون
دیدی جای کوزر عین سلیدیل

خضره صوردم بر سحر کفتی مکر تاریخ ایچون
دیدی آب شمعته جاری هجب آب حیات ۱۰۶۳

ایشته المزدکی محدود و ناقص وثیقه لره
نظراً، ۱۰۸۸ ده وفات ایدن «کفتی» نك
حیاتی حقنده اوکره بیله دیکز شایر بوندن
عباسر تدیر . حیاتی یاس و خسران ایچنده
ویوقسولقله کچیردیک بک آشکار اولان بوقیمتلی
شاعرک اثرلریدن و شخصیت شاعرانه سنیدن
بحث ایدرکن بوجهی دها ای آکلا به جقز .
دارالفنون «تورک ادبیاتی تاریخی» مدرسی

کوسریلی زاده محمد فزاد

